Produženje od 40 na 41 godinu staža i produljenje dobne granice od 65 na 67 godina osnovne su značajke predloženih promjena mirovinske reforme. Tako će Hrvatska kao i druge članice EU korigirati granicu odlaska u miriovinu - na više.

Sindikati su očekivano „skočili“ na Prijedlog istaknuvši da produljenje dobne granice i povećanje mirovinskog staža za jednu godinu nije dobro rješenje. Visoka stopa nezaposlenosti, po izjavi predstavnika sindikata, dodatno će „začepiti“, onemogućiti, tržište rada da apsorbira rastuću ponudu radne snage. Jasno, nisu propustili uputiti kritiku novom zakonu o radu po kojem će poslodavci moći ponuditi i manju od dosadašnje plaće.

Kad se propusti sustavni pristup mnogi argumenti, koji objektivno stoje, imaju daleko manju vrijednost nego da su utemeljeni na analizi.

Problem u hrvatskom je gospodarstvu niska razivna gospodarske aktivnosti. Hrvatska naprosto nije u stanju provoditi bilo kakvu razumnu politiku na ovoj razini gosodarske aktivnosti. Nadalje, odnos aktivnog i izdržavanog stanovništva, što je ista priča s druge točke motrišta, je neodrživ. Drugim riječima, ostaje nam ili da smanjimo postojeće mirovine ma kako one male bile ili dinamizirati gospodarski razvoj kako bi se stvorila veća dodana vrijednost i tako osigurala potrebna sredstva za obveze po postojećim zakonskim propisima. Ostavljam čitatelju da prosudi što je vjerojatnije. Osim toga, mirovinski sustav je, po definiciji, dugoročan sustav pa njegovo često reformiranje stvara dodatnu nesigurnost kod hrvatskih građana.

Po mome mišljenju nema dilema da li produžiti radni vijek zaposlenih. Naprosto demografske tablice pokazuju da se životni vijek produžuje pa, prema tome, nema razloga da se i radni vijek ne produlji. Međutim, uvijek postoji „kvaka 22“. S produženjem radnog vijeka bilo bi razumno smanjiti radni tjedan. Tako bi se, kratkoročno, povećala zaposlenost jer bi se za postojeću razinu gospodarske aktiavnosti povećala zaposlenost. Samo da podsjetim nekada je radni dan trajao deset, pa i dvanaest stati. Borba za tri osmice bila je borba da radni dan ne traje duže od osam sati. Skraćivanje radnog dana na osam sati bilo je moguće zahvaljujući novim tehnologijama temeljenim na znanju. Danas znanje revolucionira proces proizvodnje i nema nikakvo razumnog opravdanja da se radni dan ne smanji. Pardon. Ima jedan razlog koji uvjerljivo zahtjeva da se radni dan ne smanjuje – kapital odnos. Dominacija kapital odnosa, u

ovom globaliziranom svijetu, marginalizira rad do razine njegovog statusa iz prave polovine XIX stoljeća. Tako pristup radu i mirovinskom sustavu jasno pokazuje kako od socijalne države nije ostalo ništa. Što više, oni koji su zaposleni obično, bez prava prigovora, rade daleko više od osam sati što im nije plaćeno. Prema tome, u uvjetima kada razvoj i nove tehnologije, po definiciji, smanjuju potrebu za radom kapital odnos dodatno produbljuje suprotnost rada i kapitala.

Na ovim sam stranicama i u svojoj knjizi: „Porezna reforma i hrvatska kriza“ predložio da se primici koje danas zovemo mirovina temeljem rada zamjeni socijalnim primicima onim građanima koji nisu u stanju nakon određene životne dobi osigurati svoju egzistenciju. Tako bi građani brinuli o onima koji su bili u nemogućnosti da izdvoje dovoljna sredstva za život u vrijeme kada neće biti radno aktivni.

Izloženo zahtjeva sasvim drugi pristup reformi poreznog sustava o čemu ću govoriti na slijedećoj Radionici. Ukratko rečeno potrebno je smanjiti oporezivanje dohotka, s jedne strane, i, s druge strane, stimulilrati građane da si sami putem štednje i investiranja iste, recimo u državne obveznice, osiguraju spokojnu starost. Međutim, kao što znamo hrvatskoj državi nikad dosta poreznih prihoda. U vrijeme velikih deficita na tekućem računu platne bilance država je ubirala značajna dodatna sredstva i bila rastrošna te bilježila proračunske deficite. Naprosto, što sam više puta javno govorio, država mora djeliti sudbinu svojih građana. Kad nema dovoljno novaca, a nema ih niti će ih biti u dogledno vrijeme, mora izvršiti konsolidaciju prava proračunskih korisnika s mogućnostima. Sve je ostalo priča i prenošenje problema nekoj budućoj vladi. Uostalom to je od uspostave Lijepe naše redovita praksa.

Zaključno sindikati i poduzetnici bi morali shvatiti da ova i ovakva politika neće rješiti problem. Potreban je New deal i na socijalnom planu. Bez aktivnije uloge države nije moguće rješavati socijalne probleme.